

Το ΚΙΣΕ, στο πλαίσιο των δράσεών του για την 200ή επέτειο από την Ελληνική Επανάσταση, επιχορήγησε ερευνητικό πρόγραμμα του ΕΠΟΦΙ (Εργαστηρίου Πολιτικής Φιλοσοφίας, της Φιλοσοφικής του Πανεπιστημίου Αθηνών), με θέμα τους Εβραίους στην Ελληνική Επανάσταση, καθώς και την έκδοση σχετικού τόμου. Θεωρώ πως ότι το έργο αυτό ρίχνει φως σε μία ελάχιστα γνωστή -και εν πολλοίς παρεννοημένη- πτυχή της ιστορίας, το ΚΙΣΕ συγχαίρει τους συντελεστές του προγράμματος για την πολύτιμη επιστημονική προσφορά τους.

Ακολούθως δημοσιεύουμε την ανακοίνωση του ΕΠΟΦΙ για την ολοκλήρωση της ερευνητικής εργασίας.

"Μέλη του «Εργαστηρίου Πολιτικής Φιλοσοφίας: Από την πράξη στη θεωρία» (ΕΠΟΦΙ), του Τμήματος Φιλοσοφίας, ολοκλήρωσαν έρευνα υπό την εποπτεία της Καθηγήτριας Πολιτικής Φιλοσοφίας και Διευθύντριας του Εργαστηρίου, Βάνας Νικολαΐδου-Κυριανίδου, σχετικά με το «εβραϊκό ζήτημα» πριν, κατά και αμέσως μετά την Ελληνική Επανάσταση. Το Ερευνητικό Πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος (ΚΙΣΕ) και το Ίδρυμα Παιδείας και Ευρωπαϊκού Πολιτισμού (Ίδρυτές Νίκος και Λύντια Τρίχα), στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας 1821-2021.

Στόχος ήταν το να καλυφθεί ένα βιβλιογραφικό κενό σχετικά με το ζήτημα των Εβραίων κατά την περίοδο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού και της Επανάστασης του 1821. Τα πορίσματα της έρευνας πρόκειται να δημοσιευθούν από τις Εκδόσεις Καπόν, εντός του 2022, υπό τον τίτλο: *Οι Εβραίοι στον κόσμο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, του αντι-Διαφωτισμού και της Επανάστασης: κεντρικές και έκκεντρες αφηγήσεις*, με επιστημονική επιμέλεια της Βάνας Νικολαΐδου-Κυριανίδου και του Κωνσταντίνου

Ηροδότου, μεταδιδακτορικού ερευνητή και εντεταλμένου διδάσκοντος στο Τμήμα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο τόμος περιλαμβάνει τέσσερα δοκίμια νέων ερευνητών: **Κατερίνα Καρούνια**,
«Ψέματα και αλήθειες σε δύσκολους καιρούς: Τα Ισραηλιτικά Χρονικά της
Κέρκυρας», Φώ της Στάμος :
«Περί Ελλήνων και Εβραίων: Πλαισιώ σεις και αναπλαισιώ σεις πριν από την
Επανάσταση του 1821»

Σάκης Δημητριάδης, «Ασάφειες, αμηχανίες και σιωπές: Η Επανάσταση του 1821 και οι Εβραίοι».

Κωνσταντίνος Ηροδότου συμμετέχει με το δοκίμιο: «Πέρα από το «αδιάλυτον διάφραγμα»: Η συμβολή των Εβραίων του γερμανόφωνου και του γαλλόφωνου χώρου στην Επανάσταση του 1821».

Ο τόμος συνοδεύεται από εκτενές Παράρτημα, όπου δημοσιεύεται μια σειρά κειμένων και αρχειακών τεκμηρίων, πολλά από τα οποία παρέμεναν άγνωστα μέχρι σήμερα. Μεταφράσεις από τα γερμανικά πραγματοποιήθηκαν, στο πλαίσιο του Προγράμματος, από τον Γιώργο Ηλιόπουλο, μέλος ΕΔΙΠ του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και από την Κατερίνα Καρούνια, ενώ κείμενο από τα ιταλικά μετέφρασε η Μαρία-Ελισάβετ Πίγκου, απόφοιτη του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Ιστορία της φιλοσοφίας» του Τμήματος Φιλοσοφίας του ίδιου Πανεπιστημίου.

Το παρακάτω απόσπασμα αποτελεί προδημοσίευση από την Εισαγωγή της Βάνας Νικολαΐδου-Κυριανίδου:

«Ο λόγος για τον οποίο επιλέξαμε αυτή τη θεματική οφείλεται στη διαπίστωση ότι αναφορικά με αυτή τη σχέση το μόνο συμβάν που επισημαίνεται είναι, κυρίως, οι σφαγές του εβραϊκού πληθυσμού στην Τριπολιτσά κατά την Επανάσταση.

Από την πλευρά μας, αντίθετα, θεωρήσαμε σημαντικό να προσεγγίσουμε το εβραϊκό ζήτημα, υπό το φως της αντιπαλότητας των πολέμων της νεωτερικότητας και των υπερασπιστών του Διαφωτισμού, η στάση επίσης των οποίων αποκαλύπτεται ότι δεν είναι μονοσήμαντη. Η ανάδειξη των αντιθέσεων, των αντιπαραθέσεων και των αντιφάσεων που

δομούν αυτήν την αντιπαλότητα, καθώς και η προβολή των διαφοροποιήσεων, φώτισε συνάμα και τα στοιχεία που συναρθρώνουν την ελληνική δημόσια σφαίρα. Υπό την προοπτική αυτή, η εν λόγω θεματική υπερβαίνει το ιστορικό πλαίσιο εντός του οποίου περιορίζεται, αποκαλύπτοντας την απρόσμενη επικαιρότητά της. Παράλληλα, εμμένοντας στο πεδίο των ιδεών του Διαφωτισμού, δεν επικεντρωθήκαμε αποκλειστικά στη στάση των χριστιανών Ελλήνων απέναντι στους Εβραίους, αλλά, μέσα από ενδελεχείς έρευνες, φωτίσαμε και τη στάση την οποία οι Εβραίοι της Ευρώπης τήρησαν απέναντι στην Ελληνική Επανάσταση.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι παρούσες μελέτες εστιάζουν στον ελληνικό αντι-εβραϊσμό, στο μέτρο που αυτός φωτίζει τον τρόπο συγκρότησης της ελληνικής εθνικής ταυτότητας, αλλά και στο βαθμό που καθρεπτίζει τις χαμένες ευκαιρίες στην προσπάθεια εξευρωπαϊσμού της ελληνικής κοινωνίας»".

ΠΗΓΗ: [ιστοσελίδα ΕΚΠΑ](#)